

Bu betbagtlyk bize sapak bolarmyka?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Bu betbagtlyk bize sapak bolarmyka? BU BETBAGTLYK BIZE SAPAK BOLARMYKA?

Geçip barýan her bir sagat tebigy betbagtlygyň aýylgançlygyny hasam ulaldýar.

Ýer bilen ýegsan bolan şäherler... Ýumrulan binalaryň astynda galan adamlar.... Ondan-mundan kömek sorap çykýan dady-perýatlar...

Añyrsy-bärsi ýok, gorkunç weýrançylyk bilen ýüzbe-ýüz bolduk... Geofizik alym, professor Öwgün Ahmet Erjan "Bütin ýer şarynda bular ýaly ýer titremesi bolan däldir. Adatdan daşary ýagdaý bolup geçýär» diýýär we 7.7 balla ýeten ýer titremesiniň 130 atom bombasynyň güýjüne deňdigini aýdýar.

Gözleg-halas ediş toparlary kesekleriň aşagynda galan betbagtlary halas etmek üçin elinden gelen gaýratyny gaýgyranok.

Hemmeler ýaly biziňem aňymyz-pikirimiz, duýgymyz, ýüregimiz ýer titremesinde ejir çekenleriň we ýardam ediş toparlarynyň ýanynda... Dereksiz ýitenleriň hossarlary «tapylaýady-da...» diýip göz dikip garaşyp duran adamlarymyzyň gözgyny haly ýüreklerimizi daglaýar.

Ýer titremesinde gurban bolan ildeşlerimize Alladan rehmet diläp, bir ýandanam «Bu heläkçilik bize sapak bolarmyka?» diýip pikir etmän bilemezok.

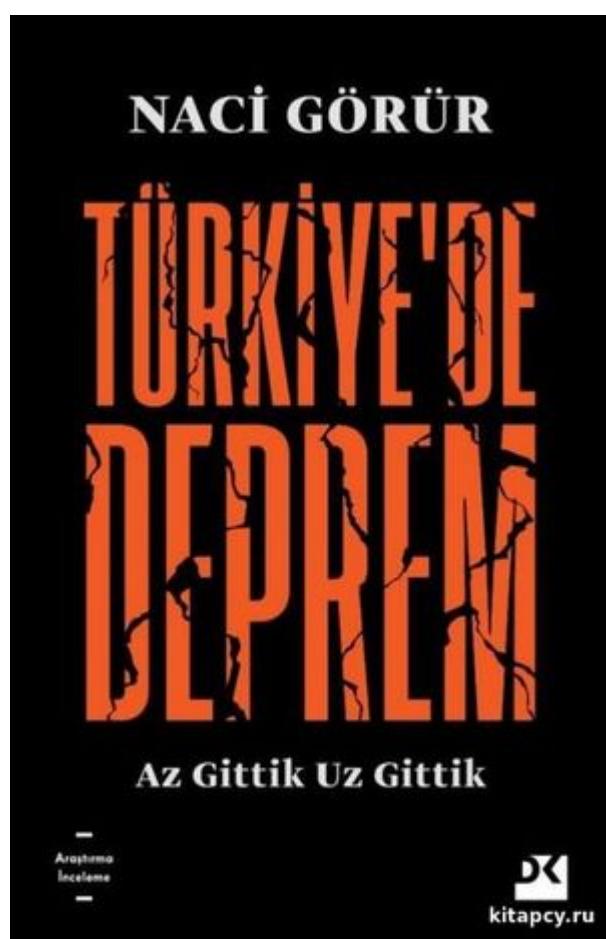
* * *

Hawa, şunça tragediýadan sapak alarysmyka?
1999-njy ýylда 20 müñden gowrak adamymyzyň ömür tanapy üzülen Göljük we Düzje ýer titremelerinden soňam döwletde-de, jemgyýetde-de şu günki ýaly gynançly pursatlary başdan geçiripdik.

Şol wagtky häkimiýet «Gynanjymyz çäksiz. Ähli ýaralarymyzy bitireris. Döwletimiz güýçlüdir ähli mümkünçilikleri bilen halkymyzyň ýanyndadır. Hemmetaraplaýyn çäreleri geçireris» diýip kepillik beripdi. Näme bolandyr öýdýäñiz?

Aradan çäryek asyra golaý wagt geçdi. Ýer titremesine garşı nähili öñünü alyş işleri geçirildi?

Netije ortada... Negözel on welaýatymyz harap boldy, müñlerçe adamymyz wepat boldy, on müñlerçe ýaralymyz bar!

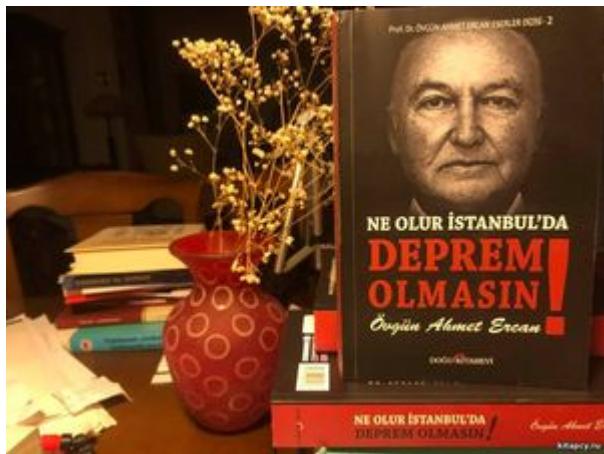

* * *

Ýer titremesi boýunça hünärmen, professor Naji Görür «Näce ýyl bări duýduryp gelýäris. Ýeke ýolbaşy habarlaşyp, «näme etsek gowy bolar?» diýmedi. Şunça duýduryşy näme üçin berdik?» diýip örtenýär.

«Ýigrimi ýyl béri ýurdy arakesmesiz dolandyryp gelýän häkimiýet gepe gezek gelende güýçli döwletimiz şunça wagtyň içinde nähili öñüni alyş işlerini geçirdi?» diýip soramak hakymyzam welin, ýöne edil hazır syýasat satmagyň wagty däl, agzybirligiň we jebisligiň wagty...

Ýurt derejesinde başdan geçirýän çäksiz horluklarymyzy we depe saçyň düýruktdirýän weýrançylygy diňe birek-birege arka durmak bilen aşyp bileris.

• «**Hernä Stambulda yer titremesin!**»

Alla saklasyn, şeýle ululykdaky yer titremesi Stambulda bolup geçen bolsa, megaşäher 7.7 balla barabar yer titremesi bilen sarsan bolsa näme bolar öydýäňiz?

Megerem, aýylganç betbagtlyk bolup geçerdi...

Häzir Günorta-gündogarda on welaýatnyz heläkçilige uçradı. A erte näme bolarka?

Bolmagyna garaşylýan Stambul yer titremesine näceräk wagtgaldy?

Geofizik alym, professor Öwgün Ahmet Erjan «Şu ýyl, şu gün, şu ululykda, şu ýerde yer titrär diýip bolmaýar. Emma Stambulda yer titremegine garaşýarys» diýýär.

Professor Erjan üç ýyl öñ garaşylýan Stambul yer titremesi hakda söz açýan täsin roman ýazypdy... «Doğu Kitabevi» neşirýatynyň çap eden «Hernä Stambulda yer titremesin!» ("Ne olur İstanbul'da Deprem Olmasın!") atly 480 sahypalyk ylmyfantastiki häsiýetli romanda geljekde bolup geçjegi gutulgysyz bolan Stambul yer titremesi ädimmé-ädim yzarlanýar, haýsy alamatlary berip ýakynlaşjakdygy, nireleriň ýykyljakdygy, näçe

kişiniň öljekdigi çeper eser görnüşinde beýan edilip, okyjylarda ýer titremesiniň tolgundyryjy pursatlaryny döredýär.

Hiç bir ýer titremesiniň haçan bolup geçjegini anyo bilyän ýok, emma professor Erjanyň romany ylmy-fantastiki žanrda bolandygy üçin eseriň gahrymanlary Stambul ýer titremesini öñünden bilmegi başarýar, täsin wakalaryň biri-birine seleşýän romany Stambul ýer titremesi bilenem soñlanýar.

Stambulyň häkimi ýer titrejegini öñünden duýduryp, taýýarlykly bolan we heläkçiliğiň bary-ýogy 5 müň öli bilen geçilmegini üpjün eden Selçuk Ataýa:

– Yzy ýarasyn, Selçuk beý. Siz millionlary halas etdiňiz, ýöne, gynansak-da aýalyňzy halas edip bilmeliňiz – diýýär.

Öwgün Ahmet Erjanyň «Hernä Stambulda ýer titremesin!» romany garaşylýan Stambul ýer titremesi üçin düýpli duýduryş berýän gyzykly eser.

• **GÜNÜÑ SÖZİ**

Akyl iň uly baylykdyr, ýöne ol bazarda-da satylmaýar, pul bilenem satyn alyp bolmaýar!

Rahmi TURAN.

«SÖZCÜ» gazeti, 08.02.2023 ý. Publisistika